

LIETUVOS BANKAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
kanceliarijai

Kopija
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

2026 m. rugpjūčio 18 d. Tarpinstituciniame pasitarime 4-tuoju darbotvarkės klausimu¹ buvo svarstomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Licencijavimą nustatančių teisės aktų rengimo taisyklių patvirtinimo“ projektas (TAIS Nr. 26-9956(2)) (toliau – Projektas).

Pakartotinai norėtume atkreipti Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos ir Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos dėmesį dėl 2026 m. gegužės 8 d. Lietuvos banko išvada Nr. 2026/S12-2293 Projektui teiktos pastabos dėl Lietuvos banko nepriklausomumo, į kurią nebuvo atsižvelgta Projekto derinimo su suinteresuotomis institucijomis stadijoje.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintas Lietuvos banko nepriklausomumo reikalavimas, o Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis Lietuvos bankas yra nurodomas kaip atskira institucija, t. y. yra įvardijamas atskirai, o ne įtrauktas į bendrą valstybės institucijomis vadinamų subjektų sampratą², yra susiklosčiusi praktika, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė Lietuvos banko atžvilgiu nepriima teisės aktų, privalomų vykdyti Lietuvos bankui arba nustatančių jam pareigas. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“ 5 punkte yra nurodyta, „pavesti (Lietuvos Respublikos Vyriausybei nepavaldiems subjektams – pasiūlyti) <...>“.

Įvertinus Lietuvos banko nepriklausomumo sąlygą, pakartotinai prašome Projekte numatyti, kad Lietuvos bankui Projektu siūlomų tvirtinti Licencijavimą nustatančių teisės aktų rengimo taisyklių (toliau – Taisyklės) laikytis būtų siūloma arba rekomenduojama.

Lietuvos banko pasiūlymu nėra siekiama netaikyti Lietuvos bankui Viešojo administravimo įstatyme, kituose įstatymuose ar Europos Sąjungos teisėje nustatytų licencijavimo, proporcingumo, nediskriminavimo ar kitų bendrųjų teisėkūros reikalavimų. Lietuvos bankas taip pat visais atvejais laikosi Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytų teisėkūros principų ir kitų reikalavimų. Lietuvos banko pateikta pastaba susijusi su kitu klausimu – ar, atsižvelgiant į Lietuvos banko nepriklausomumo principą ir jo specialų teisinį statusą, Vyriausybės nutarimu gali būti nustatomi Lietuvos bankui privalomi jo funkcijų vykdymo procedūriniai reikalavimai.

Šiuo aspektu pažymėtina, kad Projektu siūlomomis tvirtinti Taisyklėmis nustatomi ne vien bendro pobūdžio teisėkūros principai ir reikalavimai. Pagal Taisyklių 6 ir 7 punktus institucijos atliktas numatomo licencijavimo vertinimas turi būti teikiamas derinti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, kuri teikia išvadą dėl šio vertinimo ir tinkamiausio licencijavimo modelio

¹ 4. Dėl Licencijavimą nustatančių teisės aktų rengimo taisyklių patvirtinimo, Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ ir 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo ir Licencijų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo ir pripažinimo netekusiu galios (TAP-26-843(2) (26-9956(2)), (TAP-26-844(2) (26-9957(2)), (TAP-26-845(2) (26-9958(2))

² Viešojo administravimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalis, 5 straipsnio 1 dalies 1 punktas ir 2 dalies 1 punktas.

pasirinkimo objektyvumo bei pagrįstumo. Taikant šias nuostatas Lietuvos bankui susidarytų situacija, kai Vyriausybės sistemos institucija vertintų Lietuvos banko, vykdančio jam įstatymų pavestas funkcijas, atlikto vertinimo ir jo priimamų reguliacinių sprendimų pagrįstumą. Todėl toks reguliavimas savo pobūdžiu peržengia vien bendrųjų teisėkūros principų ir reikalavimų nustatymą ir turi būti vertinamas Lietuvos banko institucinės ir funkcinės nepriklausomybės požiūriu.

Šios išvados, mūsų vertinimu, nekeičia ir aplinkybė, kad Viešojo administravimo įstatymo 28² straipsnio 15 dalyje nėra *expressis verbis* nustatyta išimtis Vyriausybei nepavaldiems viešojo administravimo subjektams. Įstatymu Vyriausybei suteiktas įgaliojimas nustatyti licencijavimą nustatančių teisės aktų rengimo taisyklės turėtų būti įgyvendinamas ir aiškinamas sistemiškai, atsižvelgiant į kituose įstatymuose ir Europos Sąjungos teisėje įtvirtintas specialiąsias nepriklausomų institucijų statuso garantijas. Todėl vien tai, kad Lietuvos bankas yra viešojo administravimo subjektas ir kad Viešojo administravimo įstatyme nėra nustatyta aiški išimtis Vyriausybei nepavaldiems subjektams, savaime nepaneigia būtinybės Taisyklių taikymą Lietuvos bankui vertinti jo specialaus teisinio statuso ir nepriklausomumo principo kontekste.

Papildomai pažymėtina, kad Lietuvos banko, kaip finansų rinkos priežiūros institucijos, nepriklausomumo užtikrinimas yra vertinamas ir Europos Sąjungos priežiūros institucijų lygmeniu. Europos priežiūros institucijos, įgyvendindamos joms suteiktus įgaliojimus, vertina nacionalinių kompetentingų institucijų nepriklausomumą. Atkreipiame dėmesį, kad šiuo metu yra vykdomas bendras kompetentingų institucijų nepriklausomumo vertinimas pagal Europos priežiūros institucijų nustatytus kriterijus. Nors tokių vertinimų paskirtis nėra nustatyti nacionalinių institucijų tarpusavio kompetencijos ribas konkrečiu teisėkūros klausimu, jie patvirtina, kad priežiūros institucijų nepriklausomumas yra reikšmingas Europos Sąjungos priežiūros sistemos elementas. Atsižvelgiant į tai, manytume, kad nustatant Lietuvos bankui taikytinus procedūrinius reikalavimus svarbu išlaikyti ir nuosekliai taikyti nusistovėjusį institucinį modelį, pagal kurį yra gerbiamas Lietuvos banko nepriklausomas statusas ir Vyriausybės priimtais teisės aktais Lietuvos bankui nėra nustatomi tokio pobūdžio privalomi pavedimai ar derinimo su Vyriausybės sistemos institucijomis mechanizmai.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Projekto derinimo pažymoje nurodytas argumentas, kad, atsižvelgus į Lietuvos banko pasiūlymą, galėtų būti ne visa apimtimi įgyvendinta Direktyva 2006/123/EB³ yra klaidinantis. Pagal Direktyvos 2006/123/EB 2 straipsnio 2 dalies b punktą ji netaikoma finansinėms paslaugoms, įskaitant bankininkystės, kreditavimo, draudimo ir perdraudimo, vertybinių popierių, investicinių fondų, mokėjimų ir investavimo konsultacijų paslaugas. Analogiška išimtis nustatyta Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo 1 straipsnio 3 dalies 2 punkte. Atsižvelgiant į Lietuvos bankui pavestų finansų rinkos licencijavimo funkcijų pobūdį, manytume, kad Direktyvos 2006/123/EB tinkamo įgyvendinimo argumentas savaime nesudaro pagrindo Taisyklės Lietuvos bankui nustatyti kaip privalomas.

Dalia Simutienė, tel. +370 673 75 235, el. p. DSimutiene@lb.lt

³ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje